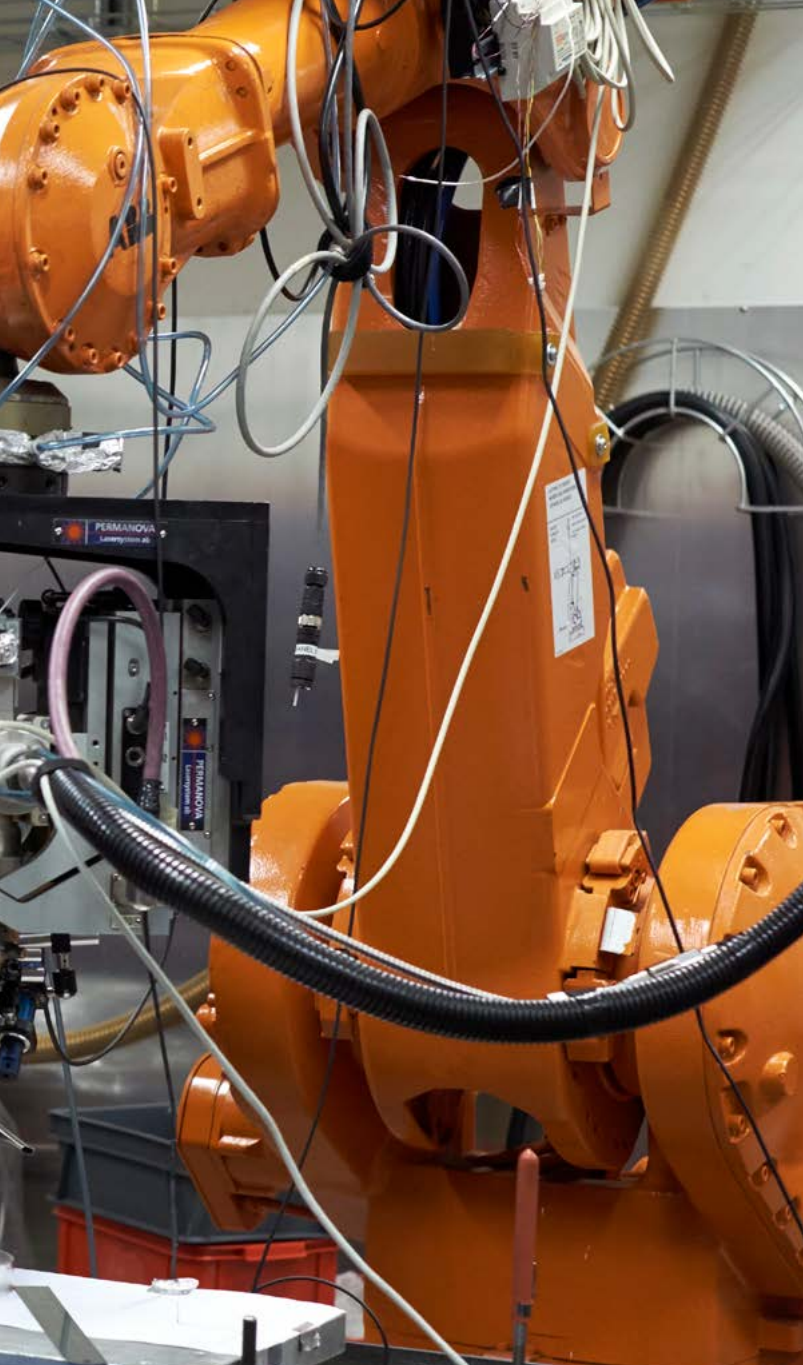




HÖGSKOLAN VÄST:

Produktionsteknik – komplett miljö byggd på samverkan

Med samverkan som fundament har Högskolan Väst byggt upp en internationellt ledande komplett miljö inom produktionsteknik.
– Samverkan har alltid funnits i vårt DNA och varit en viktig framgångsfaktor under alla år, säger Martin Hellström, rektor på Högskolan Väst.



Redan i slutet av 80-talet vände sig både Volvo Aero (idag GKN) och Saab Automobile till det som senare blev Högskolan Väst, för att de hade behov av att höja sin kompetens inom produktionsteknik. Företagen lovade att ta emot samtliga studenter inom produktionsteknik för ett års betald praktik, och expansionen var ett faktum. Utbildningen utvecklades och gick redan från början hand i hand med forskningen, som i sin tur växte organiskt.

– Miljön formades utifrån olika strategiska pusselbitar som hängde ihop och bildade en helhet, där professor Per Nylén var drivande, säger Martin Hellström. Hela tiden i nära samverkan med det omgivande samhället. Inledningsvis fick vi mycket stort stöd av företagen för uppbyggnaden av utbildningen och forskningen, men det har sedan länge vänt till ett numera i högsta grad ömsesidigt utbyte.

Idag finns ett 70-tal välmeriterade forskare i högskolans miljö med tillgång till ett mycket välutrustat verkstadstekniskt laboratorium.

Produktionstekniskt centrum är en samverkansarena som drivs av Högskolan Väst, GKN Aerospace, Swerea IVF och Innovatum. Martin Hellström, rektor högskolan Väst och Lennart Malmsköld, programchef för KK-miljön Primus är glada över det framgångsrika samarbetet med näringslivet.

– Vi ligger väldigt långt framme internationellt inom termisk sprutning, har den i särklass största gruppen forskare inom svetsning i landet, där vi också är ensamma om att utbilda doktorer på bredden inom området, och har de senaste åren även tagit en ledande position inom additiv tillverkning i metall, säger Lennart Malmsköld, programchef för KK-miljön Primus, där Produktionsteknik ingår tillsammans med Industriellt arbetsintegrerat lärande.

Vital forskningsmiljö

Han berättar att när forskarna på European Spallation Source (ESS) i Lund nyligen hade problem med termisk sprutning i partikelacceleratoren, kontaktade de forskarkollegor på den amerikanska västkusten, vilka hade haft samma problem. Men de kunde då hänvisa till att experterna fanns att tillgå vid Högskolan Väst.

– Produktionsteknik är idag en av högskolans främsta vitala forskningsmiljö, säger rektor Martin Hellström. Vi erbjuder allt från utbildning på alla nivåer till forskning och kompetensutveckling. Den ständigt pågående forskningen är ett pågående inslag i utbildningarna, inte minst på avancerad och forskarnivå. Forskningens höga internationella nivå ger kvalitet i undervisningen.

Den starka miljön har vuxit kontinuerligt, och använt sig av de flesta av KK-stiftelsens programformer.

– Dialogen med KK-stiftelsen ledning, medarbetare och expertgrupper är och har varit mycket bra för oss, säger Martin Hellström. Där finns en stor kompetens och expertis, och de sätter ofta fingret på helt rätt saker, och vår utveckling går därmed i rätt riktning, precis som jag önskar att vår dialog med departementet skulle göra.

Löpande diskussioner med näringslivet

Det förs löpande diskussioner inom miljön, med näringslivet och andra organisationer i samhället, om vad man behöver förstärka och balansera inom utbildningen, forskningen och kompetensutvecklingen.

– Ett HÖG-projekt från KK-stiftelsen kan vara ett första steg, som blir starten för ett Synergi-projekt, vilket i sin tur leder till en KK-Profil, säger Lennart Malmsköld. Vi försöker tänka strategiskt, och hela tiden koppla miljöns utveckling till högskolans övergripande strategi. Genom att dessutom förstå var industrin befinner sig, kan vi också erbjuda relevant fortbildning och livslångt lärande utifrån vår starka miljö.



Martin Hellström, rektor högskolan Väst, menar att företagen tillför både relevans och nya perspektiv till miljön.

En sådan fortbildning som de lyfter fram är vidareutbildningsprojektet ProdEx – Expert i produktionsteknik, som beviljats 10 miljoner kronor från KK-stiftelsens Expertkompetensprogram. Högskolan erbjuder flexibla kurser inom produktionsteknik, som gör att industrin kan behålla och stärka sin konkurrenskraft nationellt och globalt tack vare att personalen vidareutbildas.

– Utbildning för yrkesverksamma är dessutom en oerhört viktig inkörsport till andra forskningssamarbeten med näringslivet, säger Lennart Malmsköld. Genom utbildningsinsatserna får företag upp ögonen för vår kompetens och vi kan börja bygga upp ett förtroende.

Inom Produktionsteknik har man även arbetat strategiskt med rekryteringar. Högskolan Väst har målmedvetet rekryterat yngre, nydisputerade forskare både inom Sverige och internationellt, och låtit dem leda egna forskningsprojekt genom KK-stiftelsens Prospekt-program.

– Vi kopplar rekryteringarna direkt till miljöns strategiska utvecklingsplan, och tillsammans med varje nyrekryterad forskare gör vi en gemensam plan för hur de också ska kunna meritera sig för fasta tjänster, säger Lennart Malmsköld.

KK-stiftelsen står för över 40 procent av den kompletta miljöns externa forskningsfinansiering; Vinnova för 16 procent; och olika fonder från EU för 15 procent.

Samverkan ett vinnande koncept

– Samverkan är ett vinnande koncept för både oss och företagen och på så sätt för hela Sverige, säger rektor Martin Hellström. Vi mer än fördubblar varje krona som vi får i statligt anslag med externa medel. Dessutom tillkommer naturligtvis de väsentliga in-kind-bidragen från företagen, som är minst lika stora som KK-stiftelsens finansiering och tillför både relevans och nya perspektiv.

Martin Hellström säger att företagens medverkan tillför både relevans och nya perspektiv till miljön.

– Det finns flera saker vi inte kan göra utan samverkan med näringslivet. Ett nyckelord i detta är ömse-

De viktigaste råden från Martin Hellström och Lennart Malmsköld, för att lyckas bygga en komplett miljö:

- Ha en **tydlig gemensam idé, strategi och budget**. Se det som ett pussel, där allt ska bidra till att bygga helheten.
- **Var uthållig**. Visionen ska vara på längre sikt och av stor dignitet så att alla inser möjligheterna.
- Gör det till ett **lustfyllt projekt** som pekar framåt, där alla ser sin roll.
- **Samverka** med det omgivande samhället.

”Utbildning för yrkes-
verksamma är dessutom
en oerhört viktig
inkörsport.”

Lennart Malmsköld,
programchef
KK- miljön Primus



sidighet. Näringslivet ger oss input och vi utvecklar frågeställningarna och löser dem tillsammans. Samtidigt bevakar och värnar vi om de akademiska värdena i denna process. Det handlar om kommunikation och att tydliggöra våra olika roller och arbetssätt internt och externt, vilket också företagen respekterar. KK-stiftelsens krav på att minst två olika företag medverkar i projekten tycker Martin Hellström och Lennart Malmsköld är bra:

– Det motverkar specifika företagsintressen, säger Lennart Malmsköld. Frågeställningarna blir mer generella. Samtidigt lockar vårt nära samarbete med industrin hit internationella gästprofessorer. De är positivt överraskade och imponerade över samproduktionen och finner det stimulerande.

Tydlig idé och strategi

En klar målbild och strategi har bidragit till miljöns framgång.

– Man måste ha en tydlig idé och strategi där alla ser vägen framåt och vilka möjligheter miljöbygget ger i flera dimensioner: för högskolan, för miljön och för varje individ, avslutar Martin Hellström. Det är ett kollektivt lagarbete. Våra utländska medarbetare kan vara förvånade över alla diskussioner som förs innan vi fattar beslut, men tack vara detta går det sedan fort att implementera. ■

